

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติช่วงก่อนฉบับที่ 8 (ก่อนปี พ.ศ. 2540) ได้มีการเน้นไปที่เรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product: GNP) และรายได้ประชาชาติ (National Income: NI) ทำให้เห็นว่าในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเน้นไปที่เรื่องของการสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ การวัดการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐศาสตร์สามารถวัดได้จากรายได้ประชาชาติ หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ แสดงให้เห็นว่าในอดีตที่ผ่านมาการพัฒนาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมเพื่อสร้างความมั่งคั่งและนำรายได้มาสู่ประเทศเป็นหลัก เพื่อทำให้มูลค่าของสินค้าและบริการ รวมถึงการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ GDP GNP รวมถึง NI เพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจเหล่านี้อาจทำให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกัน ตัวชี้วัดเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านการขาดคุณธรรมและจริยธรรม ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม รวมไปถึงปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมในด้านต่างๆซึ่งมีผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรอาจต่ำลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า GDP GNP และ NI ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดระดับความกินดีอยู่ดี หรือความสุขของประชากรได้ อีกทั้งการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้คนในสังคมอยู่ดีมีสุขได้อย่างแท้จริงและดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนทางด้านสังคมของการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะต่อสถาบันครอบครัว และชุมชน ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้หันมาให้ความสนใจในเรื่องของความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) ในลักษณะที่เป็นปัจเจกหรือรายบุคคลมากขึ้น เพราะความสุขต้องเริ่มจากจุดเล็กๆคือบุคคลก่อนจึงจะขยายไปเป็นจุดใหญ่ในระดับประเทศได้ โดยมีการมุ่งเน้นในการพัฒนาสังคมให้ไปสู่คำว่า “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข” โดยยึดแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลาง

เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมและประเทศสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งทางด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (เริงชัย ต้นสุชาติ 2551) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีใจความสำคัญว่า การพัฒนาดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย พัฒนามาจากแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการคือ 1. การปฏิบัติตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และ 3. วิสัยทัศน์ประเทศไทย ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้จากการรวบรวมและระดมความคิดจากประชาชนในทุกภาคส่วน เพื่อการมุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) โดยมีหลักการพัฒนา คือ แนวคิดความสุขหรือ ความอยู่เย็นเป็นสุข เป็นค่านิยมร่วมของการดำรงชีวิต(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2550) ซึ่งดัชนีชี้วัดเหล่านี้สามารถทำให้ประเทศมีการพัฒนาและขับเคลื่อนไปได้ด้วยความสมดุล ประชากรก็จะมีชีวิตที่ดีและมีมีความสุข นพดล กรรณิกา ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชนหรือศูนย์วิจัยความสุขชุมชน(Academic Network for Community Happiness Observation and Research, ANCHOR) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้เปิดเผยผลวิจัยเรื่อง แนวโน้มความสุขมวลรวม (Gross Domestic Happiness : GPH) ของคนไทยภายในประเทศ ประจำปี 2554 แยกตามรายภูมิภาค พบว่า ประชากรในเขตภาคเหนือมีค่าความสุขมวลรวมเป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองจาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยที่ไม่ต่างกันมากนัก ส่วนสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขของประชากร ได้แก่ สถานการณ์ทางการเมือง การแข่งขันตำแหน่งรัฐมนตรี ความวุ่นวายทางการเมือง ปัญหาสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ราคาดินค้า และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาอุทกภัย สภาพแวดล้อมที่ปกอาศัย เช่น การคมนาคม และ ไฟฟ้า เป็นต้น (นพดล กรรณิกา 2551)

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ยของค่าดัชนีความสุขมวลรวม (Gross Domestic Happiness: GPH) ของประชาชนในด้านต่างๆ จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จำแนกตามภูมิภาค ประจำปี 2554

ลำดับที่	กลุ่มปัจจัยต่างๆ	เหนือ	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	กทม.
1	ความจงรักภักดีของคนในชาติ	8.64	8.11	8.88	8.11	7.61
2	บรรยากาศความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว	8.33	8.13	8.67	7.72	7.16
3	สุขภาพทางกาย	8.22	7.90	8.38	7.66	6.96
4	สุขภาพทางใจ	8.21	7.90	8.48	7.56	6.84

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มปัจจัยต่างๆ	เหนือ	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	กทม.
5	วัฒนธรรมประเพณีระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	8.04	7.15	8.04	7.41	6.38
6	บรรยากาศความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เช่น การช่วยเหลือกันแก้ปัญหา ยาเสพติด อาชญากรรม สิ่งแวดล้อม และความแตกแยกของคนในชุมชน	7.94	7.36	7.97	7.11	6.32
7	การเข้าถึงการบริการทางการแพทย์ที่ดีที่ท่านได้รับ	7.75	7.32	8.01	7.13	6.34
8	หน้าที่การงาน อาชีพ ที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	7.67	7.29	7.84	7.43	6.58
9	ระบบการศึกษาของประเทศ	7.12	6.55	7.56	6.89	5.91
10	ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาต่างชาติ	6.69	5.92	6.52	6.42	5.61
11	สภาวะเศรษฐกิจของตัวท่านเองและครอบครัว	6.40	6.44	6.71	6.97	5.67
12	ความเป็นธรรมทางสังคมและกระบวนการยุติธรรม	6.33	5.76	6.30	6.14	5.17
13	สภาพแวดล้อมที่พื้ออาศัย เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์(ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ปัญหาน้ำท่วม)	5.99	6.57	5.51	5.94	5.41
14	สภาวะเศรษฐกิจของประเทศ	5.84	5.71	5.90	6.51	5.12
15	สถานการณ์การเมืองโดยภาพรวม	5.58	5.27	5.49	5.74	4.57
ความสุขมวลรวม ของคนไทย ประจำปี 2554		6.74	6.66	7.11	6.81	6.11

ที่มา: (ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน หรือศูนย์วิจัยความสุขชุมชน (Academic

Network for Community Happiness Observation and Research 2554)

จากค่าเฉลี่ยของค่าดัชนีความสุขมวลรวมของประชาชนในด้านต่างๆ จะเห็นได้ว่าประชาชนในภาคเหนือค่าเฉลี่ยความสุขในระดับที่สูง เนื่องจากภาคเหนือเป็นศูนย์กลางทางด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ถือว่าเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือ และเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ รายได้หลักของประชากรจังหวัดเชียงใหม่มาจากการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศของจังหวัดเชียงใหม่เอื้ออำนวยต่อการทำเกษตรกรรม เช่น การทำนา การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การทำป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง มีดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและถือว่าเป็นรายได้หลักของประชากรอีกด้วย แต่การทำเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะทำในพื้นที่ชนบทเนื่องจากมีสภาพที่เอื้ออำนวยกว่าในเมือง ส่วนการอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในครอบครัวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรเช่น โรงสีข้าว โรงงานน้ำตาล โรงงานสุรา โรงบ่มไบยาสูบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ทำไม้ ไม้บดหิน อาหารกระป๋อง ผลไม้กระป๋อง เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมเพื่อการท่องเที่ยวคือ การทำร่ม แกะสลัก ตัดเย็บเสื้อผ้า ของที่ระลึกต่างๆ เครื่องเงิน เครื่องเงิน เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีวัดคูบที่สำคัญและมีแรงงานที่ชำนาญการ รวมถึงยังเป็นแหล่งตลาดที่สำคัญของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ธุรกิจด้านการค้าและบริการส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และกระจายไปยังอำเภอต่างๆ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของภาคเหนือที่มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าการเกษตรและสินค้าพื้นเมือง อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ยังมีตลาดสดและศูนย์การค้าหลายแห่ง เช่น ตลาดควโรรส(ภาคหลวง) ตลาดต้นลำไย ศูนย์การค้าภาคสวนแก้ว ศูนย์การค้าโรบินสัน แอร์พอร์ต ส่วนในท้องถิ่นอื่นๆมีธุรกิจเป็นตลาดนัดสินค้าซึ่งมีการกำหนดนัดผลัดเปลี่ยนกันไปในแต่ละพื้นที่ ส่วนธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวถือเป็นอาชีพที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะกิจการด้าน โรงแรม เกสเฮ้าท์ ซึ่งมีความทันสมัยและสะดวกสบายอยู่หลายแห่ง มีการขนส่งทางรถไฟ เครื่องบิน และรถยนต์ที่สะดวกสบาย มีภัตตาคาร ร้านอาหาร ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้อย่างพอเพียง จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัดในภาคเหนือตอนบน เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมประเพณี ประชาชนชาวเชียงใหม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นมาอันยาวนานของตนเองมากกว่า 714 ปี และชาวเชียงใหม่เป็นคนที่มีความรักความสงบ มีความโอบอ้อมอารี หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส และมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ได้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากจากกล่าวได้ว่าเป็น

เมืองหลวงแห่งที่สองรองจากกรุงเทพฯ มีสถานศึกษาที่ดีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัยที่สามารถให้ลูกหลานชาวเชียงใหม่ได้เลือกเข้ารับการศึกษ และโดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้กับประชาชนชาวเชียงใหม่ อันเกิดจากการที่จังหวัดเชียงใหม่ได้รับขนานนามว่า “กุหลาบงามของเมืองไทย” เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีความงดงามของธรรมชาติ ภูมิอากาศ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุอันเก่าแก่ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่เก่าแก่ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ(สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ 2552) จากปัจจัยเหล่านี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆของจังหวัดเชียงใหม่ส่งผลให้เกิดความสุข แต่การศึกษาทางด้านความสุขของประชากรจังหวัดเชียงใหม่ยังมีอยู่น้อยมาก

อย่างไรก็ตามการศึกษาในเรื่องความสุขทางด้านเศรษฐศาสตร์ หรือการวัดระดับความสุขของคนในประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในระดับมหภาค ส่วนการศึกษาในระดับจุลภาคมีอยู่น้อยมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความสุข หรือการวัดระดับความสุขในระดับจุลภาค หรือในระดับบุคคล ชุมชนและท้องถิ่น เพราะความสุขนั้นต้องเริ่มพัฒนาจากจุดเล็กๆ หรือปัจเจกบุคคลก่อน จึงจะขยายไปเป็นจุดใหญ่ในระดับประเทศได้ เพื่อให้สังคมมีการพัฒนาไปสู่คำว่า สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เพื่อให้สังคมสามารถพัฒนาและขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างราบรื่น ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวัดระดับความสุขของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” เพราะชุมชนทิพย์เนตร เป็นชุมชนแรกที่เทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2527 ราษฎรจากหลายพื้นที่ได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัย ส่วนใหญ่อพยพมาจากย่านสันป่าข่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมผู้คนไม่กล้าเข้ามาอยู่อาศัยเพราะพื้นที่แห่งนี้ เป็นป่ารก้าง เต็มไปด้วยป่าไผ่และต้นทองกวาว อีกทั้งยังติดกับป่าช้าประตูหายยา ต่อมาได้รับการพัฒนาจากเทศบาลนครเชียงใหม่ และกรมศิลปกร ที่ดินปัจจุบันบางส่วนเป็นของเทศบาลนครเชียงใหม่จำนวน 9 ไร่ 3 งาน และเป็นที่ราชพัสดุกับกรมศิลปกรอีกบางส่วนจำนวน 21 ไร่ ปัจจุบันได้มีคนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนนี้เป็นจำนวนมาก จนกลายเป็นชุมชนแออัด ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านองค์ประกอบของประชากรเป็นอย่างมาก ทั้งเชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งชุมชนทิพย์เนตรถือว่าเป็นชุมชนต้นแบบและเป็นชุมชนนำร่องในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่ทางด้านต่างๆ แต่ชุมชนนี้ยังไม่มีการศึกษาทางด้านความสุขและยังไม่มีแผนพัฒนาทางด้านความสุข(กองวิชาการและแผนงานสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ 2555) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาทางด้านระดับความสุขและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อชุมชนจะได้นำผลการศึกษาทางด้านความสุขไปใช้ในแผนพัฒนาชุมชน เพื่อให้ประชากรในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิด

ความสุขของประชากร รวมถึงระดับความสุขของประชากร จากดัชนีตัวชี้วัดระดับความสุขที่ได้รวบรวมจากผลงานวิจัยที่ผ่านมาและจากการสอบถามผู้นำชุมชนและประชากรในชุมชนเพื่อนำผลจากการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนเศรษฐกิจในระดับชุมชน และท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อให้องค์กรท้องถิ่น ได้มีการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับความสุขมวลรวมของประชากรในชุมชน และท้องถิ่น เป็นรายบุคคลให้มากขึ้น ดังที่กล่าวข้างต้นว่า ความสุขนั้นต้องเริ่มพัฒนามาจากจุดเล็กๆหรือปัจเจกบุคคลก่อน จึงจะขยายไปเป็นจุดใหญ่ในระดับประเทศได้ เพื่อให้สังคมมีการพัฒนาไปสู่คำว่า สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เพื่อให้สังคมสามารถพัฒนาและขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างราบรื่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อการศึกษาถึงระดับความสุขของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร
2. ศึกษาถึงระดับความสุขของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร โดยตัวชี้วัดระดับความสุข
3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของประชากรในชุมชนทิพย์เนตร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. เป็นงานวิจัยระดับพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้เบื้องต้นเรื่องความสุขในเชิงเศรษฐศาสตร์ภายใต้บริบทของประเทศไทย
2. เพื่อประโยชน์แก่องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ รวมถึงกรมการปกครองท้องถิ่น ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านความสุขของประชากร
3. เพื่อประโยชน์แก่กลุ่มพัฒนาชุมชนต่างๆ ในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาชุมชน ให้มีความมั่นคง และเพื่อให้ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดี

1.4 นิยามคำศัพท์

ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) หมายถึง ความสุขมวลรวมของคนในชาติ ในกรณีของประเทศไทยจะหมายถึงความสุขมวลรวมของคนไทย ซึ่งรวมถึงคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศด้วย

ความสุขมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Happiness: GDH) หมายถึง ความสุขมวลรวมของคนในประเทศนั้น ในกรณีของประเทศไทยจะหมายถึงความสุขมวลรวมของคนอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ

ความสุข หมายถึง สภาวะที่คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งจิต กาย ปัญญา ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นองค์รวมและสัมพันธ์กันได้อย่างถูกต้องและดีงาม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และ มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชุมชน หมายถึง เขตพื้นที่ระดับของความคุ้นเคยและการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะทางเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ภายในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการรังสรรค์ใกล้ชิดกว่า และมีความเห็นอกเห็นใจที่ลึกซึ้งกว่า อาจจะมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพันเอกภาพ เช่น เชื้อชาติหรือต้นกำเนิดเดิมของชาติหรือศาสนา

ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวแปรหรือตัวประกอบ (Factor) ที่ใช้วัดเพื่อให้ได้คุณค่าหรือคุณลักษณะ ซึ่งบ่งบอกสถานภาพของลักษณะหรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความสุขของประชากร ในชุมชนทิพย์เนตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนแรกที่เทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2527 และมีราษฎรจากหลายพื้นที่ได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นชุมชนแออัดในปัจจุบัน โดยชุมชนทิพย์เนตรมีประชากรจำนวน 1,080 คน (กองวิชาการและแผนงานสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ 2555) ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ จากการเก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของประชากรในชุมชน และระดับความสุขของคนในชุมชน โดยในการเก็บแบบสอบถามนั้นจะมีการกำหนดตัวอย่างประชากรในชุมชนทิพย์เนตร จำนวน 300 ตัวอย่าง